

پیش‌بینی انتظار از ازدواج بر اساس سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیتی در دختران دانشجوی دانشگاه تهران

رحمان آرمیده

چکیده

اهمیت ازدواج و انتظار از آن در شکل‌دادن زندگی و کیفیت روابط افراد غیر قابل انکار است. انتظار از ازدواج تحت تأثیر عوامل بسیاری مانند فرایندهای درونی و ویژگی‌های شخصیتی هر فرد و نیز عوامل محیطی و بافت اجتماعی قرار دارد. از این‌رو هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی انتظار از ازدواج بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی در دختران مجرد دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل هستند بود. در این پژوهش که از نوع همبستگی بود از بین جامعه ۲۴۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای بر اساس منطق رگرسیون (دلور، ۱۳۹۵) ۲۰۰ نفر در نظر گرفته می‌شود و با در نظر گرفتن احتمال افت، ۲۰ درصد به این تعداد اضافه خواهد شد و حجم نمونه ۲۴۰ نفر انتخاب شد. شرکت کنندگان به پرسشنامه‌های ویژگی‌های شخصیتی مک کری و کاستا (۱۹۸۵)، سبک‌های دلبستگی هازن و شیور (۱۹۸۷) و انتظار از ازدواج جونز و نلسون (۱۹۹۶) پاسخ دادند. نتایج بدست آمده با استفاده از رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که سبک‌های دلبستگی می‌توانند ۴۳/۷ درصد از انتظار واقع‌بینانه، ۱۶/۷ درصد از انتظار ایده‌آل‌بینانه و ۱۰ درصد از انتظار بدبینانه به ازدواج را پیش‌بینی کنند. همچنین ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند ۴/۵ درصد از انتظار واقع‌بینانه، ۵/۸ درصد از انتظار ایده‌آل‌گرایانه و ۵/۶ درصد از انتظار بدبینانه نسبت به ازدواج را پیش‌بینی کنند. بنابراین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی از مؤلفه‌های مؤثر و مرتبط با انتظار از ازدواج هستند.

واژگان کلیدی: سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی، انتظار از ازدواج.

۱. مقدمه

ازدواج مهم‌ترین و بنیادی‌ترین رابطه انسانی است (اس پارک^۱، ۲۰۱۲). ازدواج را می‌توان یکی از مراحل سه‌گانه زندگی (تولد، ازدواج و مرگ) به حساب آورد (باقیانی مقدم و همکاران، ۱۳۹۰). ازدواج نهادی همگانی است؛ به طوری که همه فرهنگ‌ها، نژادها، گروه‌های قومی یا مذهبی را شامل می‌شود و هم ارادی و هم قانونی است. از این رو، جایگاه خانواده و نداشتن مشکلات در زندگی زناشویی، برای داشتن کانون امن، تا آنجا اهمیت دارد که برخلاف تمام شکست‌ها و طلاق‌هایی که در جامعه دیده می‌شود، آرزوی داشتن زندگی سالم و خانواده‌ای آرام، پیش فرض فکری اذهان کلی جوانان قبل از تشکیل خانواده است و آن دغدغه‌های ذهنی، فرآیندی است که آینده‌ای آرام در سیستم فکری جوانان جست‌وجو می‌کند (برنارد^۲، ۲۰۰۱، به نقل از امانی، ۱۳۸۲). ازدواج عامل پیدایی خانواده و قراردادی است که پیوند دو جنس مخالف را بر پایه روابط پایاپای جنسی سبب می‌شود. موضوع ازدواج و تشکیل خانواده از جمله مسائلی است که مورد بحث ادیان و مذاهب، فلاسفه، جامعه‌شناسان، روان‌شناسان، نظریه‌پردازان تعلیم و تربیت، شاعران، نویسندگان و هنرمندان قرار گرفته است. در امر ازدواج و تشکیل خانواده اهداف و انگیزه‌هایی چون میل بشر به تداوم نسل، نیاز اقتصادی و نیاز روحی و.... دخیل‌اند که این عوامل در دوره‌های مختلف بشری دگرگونی‌های بسیاری را پذیرفته است (مستوفی فر و همکاران، ۱۳۹۵). یافتن همسری مناسب و ایده‌آل از دیرباز یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های جوانان هنگام ازدواج بوده است. زیرا قرار است سالها در کنار هم ببالند و به کمال برسند و هر یک در کنار دیگری، آسوده و در امنیت کامل مسیر رشد و سعادت را بپیمایند. از این رو ازدواج، اولین و مهم‌ترین مرحله در چرخه زندگی خانواده است که در آن انتخاب همسر صورت می‌گیرد و موفقیت در دیگر مراحل زندگی به موفقیت در این مرحله بستگی دارد (هایس^۳ و نیتزل^۴، ۲۰۰۸). وقتی از ازدواج صحبت می‌شود، موضوعاتی مثل نقش‌های مورد انتظار از همسر و انتظارات و اهداف از تشکیل خانواده و ازدواج به ذهن می‌رسد، بنابراین یکی از موضوعاتی که در بحث خانواده و ازدواج مهم به نظر می‌رسد و در شکل‌دهی روابط صمیمانه که با سلامت جسمانی و هیجانی ارتباط دارد، انتظارات فرد از ازدواج است. انتظارات زناشویی عبارتند از استانداردها و فرضیه‌های ذهنی، چارچوب‌های از پیش تعیین شده و باید و نبایدهایی که زوجین درباره همسر و زندگی زناشویی دارند که ممکن است مبتنی بر واقعیت باشد یا نباشد (خمسه، ۱۳۸۷). امروزه آنچه که عامل بقا و استمرار جوامع و زندگی بشری، یعنی ازدواج، شناخته می‌شود، پیوند تنگاتنگی با مفهوم شخصیت و ویژگی‌های شخصیت دارد (پور افکاری، عنبری روزبهانی و حکیمی‌نیا، ۱۳۹۲).

ویژگی‌های شخصیتی اولین راهنمای تشخیص وضعیت شناختی و عاطفی افرادند و بر نقش‌های عاطفی-اجتماعی و رفتارهای بین فردی افراد تأثیر می‌گذارند (موینی‌هان و پترسون، ۲۰۰۱، به نقل از آشته و همکاران ۱۳۹۳). برخی صاحب‌نظران ویژگی‌های شخصیتی را در پنج عامل: روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، موافق بودن و با وجدان بودن خلاصه کرده‌اند (باگی و همکاران، ۲۰۰۷). گستردگی این مفهوم تا آنجایی است که بسیاری از پدیده‌های اجتماعی و روانی را تحت تأثیر قرار داده است، به نحوی که در این ارتباط، تجارب اولیه‌ای که فرد در رابطه با والدین خود کسب می‌کند، (یعنی سبک دلبستگی) منجر به ایجاد الگوهای فعال درونی^۵ می‌شود که خود بر نگرش‌ها و انتظارات از روابط بعدی تأثیر دارد (نیل‌فروشان و همکاران، ۱۳۹۰). از طرف دیگر، بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی بندورا، مشاهده یا تجربه رفتارها منجر به

1. S.Park

2. Bernard

1. Harris

2. Nietzel

3. Working models internal

یادگیری می‌شود (شولتز^۱، 1999، ترجمه کریمی و همکاران، ۱۳۸۴). پیامدهایی که فرد مشاهده یا تجربه می‌کند از طریق اطلاعات درباره تجارب، پاداش‌های حاصل از رفتار خاص، یا از طریق تقویت واکنش‌ها به رفتار خاص بر انتظارات فرد تأثیر می‌گذارد. رفتارهایی که فرد خود تجربه کرده، یا از شخص دیگری در خانواده مشاهده می‌کند، انتظارات او از رفتار خود در موقعیت‌های مشابه را ایجاد می‌کند. اگر تجارب یا مشاهدات، مثبت یا منفی باشد، به همان نسبت انتظاراتی اتخاذ می‌شود که رفتار را هدایت خواهد کرد (دیلون^۲، 2005، به نقل از نیلفروشان و همکاران، ۱۳۹۰). شالمن^۳، روزنهایم^۴ و نافو^۵ (1999) نشان دادند که انتظارات والدین از ازدواج می‌تواند تبیین‌کننده انتظارات دختران و پسران نوجوان آن‌ها از ازدواج باشد. انتظار از ازدواج، از آن جهت واجد اهمیت است که پیامدها و رضایت از رابطه زناشویی در آینده را شکل می‌دهد. به بیان دیگر، انتظارات نقش همسران در تعاملات بین فردی را مشخص می‌کند (هلمن^۶، 2001). صاحبی و قلیانی (1385) نشان دادند که انتظارات از ازدواج و ترس از شکست در ازدواج، از جمله موانع ازدواج است. فرد با مشاهده روابط و تعارضات بین والدین راجع به روابط صمیمانه یاد گرفته و انتظارات او از ازدواج شکل می‌گیرد. پس به طور کلی الگوهای دلبستگی نایمن و ادراکات فرد از تعارضات والدین، با انتظارات ناسازگار از ازدواج رابطه دارد (استنبرگ^۷، داویلا^۸، 2006، به نقل از نیلفروشان و همکاران، ۱۳۹۰).

امروزه دختران و پسران نمی‌توانند مثل دوران گذشته همسر خود را ندیده و ناشناخته انتخاب کنند و امیدوار به همسانی فکری، ارزشی و هنجاری در زندگی مشترک آینده‌شان باشند، لذا توجه جوانان به همسانی فکری، اخلاقی و هنجاری در امر همسرگزینی به یکی از مشکلات آنها مبدل شده و در بسیاری موارد به عنوان مانعی در امر ازدواج آنان قرار گرفته است. آنها به خوبی دریافته‌اند که عدم توجه به این امر می‌تواند موجب شکنندگی ازدواج شده و در نهایت به طلاق منجر شود (کاظمی پور، ۱۳۸۳).

به نظر می‌رسد سرنوشت انسان در گروه مجموعه تصمیماتی است که تجلی آن به شکل انتخاب‌های متعدد در طول زندگی پدیدار می‌شود و هر یک از این انتخاب‌ها، به نوعی روش و سلوک منحصر به فرد زندگی را تعیین می‌کند. یکی از این انتخاب‌ها ازدواج است. هر چند برای عده بسیار زیادی از انسان‌ها، ازدواج یک حادثه طبیعی و جزئی از روند معمول و متعارف زندگی است، اما با نگاهی به ماهیت آن، عواقب و تبعاتش، می‌توان آن را به عنوان مهم‌ترین مرحله زندگی تمامی فرهنگ‌های دنیا به حساب آورد (مستوفی فر و همکاران، ۱۳۹۵). حال با توجه به اینکه هر کدام از طرفین ازدواج ویژگی‌های شخصیتی و سبک دلبستگی متفاوتی دارند و از آنجا که نظریه پردازن تئوری دلبستگی بر این باورند که انتظارات افراد به هنگام ورود به روابط عاشقانه اغلب بر پایه روابط صمیمانه قبلی که با مراقبان اولیه خود داشته‌اند، شکل گرفته است، بنابراین با توجه به این که ویژگی‌های شخصیتی و سبک دلبستگی افراد بر چگونگی روابط بین فردی به ویژه ارتباط با همسر و کیفیت زناشویی آنها اثر می‌گذارد؛ پژوهش حاضر به این موضوع می‌پردازد.

در این راستا می‌توان مفهوم دلبستگی را مطرح کرد که از بطن خانواده شکل می‌گیرد. دلبستگی یعنی مأمنی از آسایش، امنیتی برای کاوش و جستجو کردن و منبعی برای اطمینان بخشی به کودک، زمانی که دچار پریشانی می‌شود (سروف^۹،

4.Schultz

5.Dillon

6.Shulman

7.Rosenheim

8.Nafo

9.Hellman

1.Steinberg

2.Davila

3.sroufe

ایگلند^۱، کارلسون^۲ و کولینز^۳، ۲۰۰۵، ۱۹۶۹، ۱۹۷۳ و ۱۹۸۰، به نقل از گودوین^۴، ۲۰۰۳). بر اساس نظریه دلبستگی که توسط بالبی ارائه شده، تجارب اولیه‌ای که فرد در رابطه با والدین خود کسب می‌کند منجر به ایجاد الگوهای فعال درونی می‌شود که خود بر نگرش‌ها و انتظارات از روابط بعدی تأثیر دارد (نیلفروشان و همکاران، ۱۳۹۰). سبک‌های دلبستگی را می‌توان بصورت الگوهای تفکر، احساس و رفتارهای شخصی در رابطه با شریک عاطفی و دیگر افراد صمیمی تعریف کرد (بوتاناری^۵ و همکاران، ۲۰۰۷). در واقع امروزه الگوی سنتی ازدواج دستخوش تحول شده است. نظر سنجی‌ها نشان می‌دهند که اکثریت افراد انتظار دارند ازدواج کنند یا اگر متأهل‌اند همچنان با همسرشان زندگی مشترک خود را ادامه دهند و بچه‌دار شوند (آبر کرامبی^۶، ۲۰۰۴، ترجمه جلیلی، ۱۳۹۳).

با توجه به اینکه به نظر می‌رسد ازدواج در مسیر تکاملی زندگی قرار دارد ممکن است انتظار از ازدواج بتواند میزان موفقیت در ازدواج را پیش‌بینی کند. به دلیل تغییر در الگوهای ازدواج، سطح تحصیلات، جایگاه شغلی و داشتن درآمد و داشتن حق انتخاب همسر، به نظر می‌رسد دختران امروز دیدگاه جدیدی نسبت به ازدواج پیدا کرده‌اند. برای زنان با تحصیلات بالاتر امکان حضور فعال در بخش‌های مختلف جامعه بیشتر می‌شود. در نتیجه، شاید آنها برای خود، همسری با موقعیتی مشابه را انتظار دارند. این انتظارات تحت تأثیر عوامل مختلف متعددی قرار دارد. دختران دانشجو بسته به اخلاق، روحیات، نوع سبک‌های دلبستگی که در خانواده تجربه کرده‌اند و همچنین باورهای مذهبی خویش انتظاراتی از ازدواج دارند (انتظارات واقع‌گرایانه) ولی با توجه به بالا رفتن سطح دانش و آگاهی و تجربیات آنها در دانشگاه ممکن است انتظاراتشان از ازدواج و همسر آینده دستخوش دگرگونی شود (انتظارات ایده‌آل‌گرایانه). همچنین بالا رفتن آمار طلاق و جدایی باعث تحول در انتظار از ازدواج شده است (انتظارات بدبینانه).

با توجه به هدف پژوهش مبتنی بر پیش‌بینی انتظار از ازدواج بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به پرسش‌های زیر است:

سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج در دختران دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج در دختران دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار بدبینانه از ازدواج در دختران دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار بدبینانه از ازدواج در دختران دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

۲. روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی (غیر آزمایشی) از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل دختران مجرد دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران بود که در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند. نمونه ۲۴۰ نفر بر اساس منطق رگرسیون (دلور، ۱۳۹۵) ۲۰۰ نفر در نظر گرفته می‌شود و با در نظر گرفتن احتمال افت، ۲۰ درصد به این تعداد اضافه خواهد شد و حجم نمونه با ۲۴۰ نفر انتخاب شد. از جامعه مورد نظر بود که به صورت تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. به طوری که از بین دانشکده‌های دانشگاه تهران پنج دانشکده و از هر دانشکده هشت کلاس مقطع کارشناسی به طور تصادفی انتخاب شد و دختران مجرد دانشجو این کلاس‌ها، که تمایل به همکاری داشتند نمونه پژوهش را تشکیل دادند.

ابزارهای اندازه‌گیری شامل موارد زیر بود:

۱- پرسشنامه انتظار از ازدواج (MES)^۱: پرسشنامه انتظار از ازدواج توسط جونز و نلسون^۲ در سال ۱۹۹۶ تهیه شده است. این پرسشنامه حاوی ۴۰ گزاره است و انتظارات افراد از ازدواج را در ابعاد مختلف (انتظار واقع‌گرایانه، انتظار ایده‌آل گرایانه، انتظار بدبینانه)، بررسی و ارزیابی می‌کند. پاسخ‌دهندگان از مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (نمره ۱) تا کاملاً موافقم (نمره ۵) استفاده می‌کنند. البته این شیوه نمره گذاری در مورد سؤالات شماره ۴، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۰، ۳۵ و ۳۸ معکوس می‌باشد. برای بدست آوردن انتظار مربوط به هر بعد مجموع امتیازات آن بعد را با هم جمع می‌کنیم. نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش خود همسانی درونی این مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و ضریب بازآزمایی در فاصله سه هفته ۰/۹۱ بدست آوردند. همچنین همبستگی این مقیاس با مقیاس نگرش نسبت به ازدواج ۰/۴۳ بدست آمد که نشان دهنده روایی ملاکی پرسشنامه است.

۲- پرسشنامه سبک دلبستگی هازن و شیور^۳ (AAS): این مقیاس توسط هازن و شیور^۴ (۱۹۸۷) ساخته شده است و دارای ۱۵ گویه است که به هر یک از سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا پنج گویه تعلق می‌گیرد. نمره گذاری در مقیاس لیکرت از هرگز (نمره ۰) تا تقریباً همیشه (نمره ۴) صورت می‌گیرد. نمرات خرده مقیاس‌های دلبستگی توسط میانگین پنج سؤال هر خرده مقیاس به دست می‌آید. بدین صورت که برای تعیین سبک دلبستگی هر فرد ارزش‌های عددی گویه‌های مرتبط هر سطح با یکدیگر جمع و بر پنج تقسیم می‌شود. از آزمودنی‌ها خواسته می‌شود تا سؤالاتی را انتخاب کنند که سبک مشخصه، آنها را در روابط نزدیک بهتر توصیف می‌کند. هازن و شیور پایایی بازآزمایی کل این پرسشنامه را ۰/۸۱ و پایایی با آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آوردند. کولینزورید هم پایایی آن را با آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آوردند و روایی صوری و محتوایی و روایی سازه آن را در حد بسیار مطلوب گزارش کردند. در پژوهشی که توسط (پاکدامن، ۱۳۸۳) بر روی یک نمونه ۱۰۰ نفری (۵۰ پسر و ۵۰ دختر) انجام گرفت، اعتبار آن توسط آزمون-بازآزمون روی این نمونه به ترتیب برای دلبستگی اضطرابی/دوسوگرا، اجتنابی و ایمن، برابر ۰/۷۲، ۰/۵۶ و ۰/۳۷ و میزان آلفای

1. Marriage Expectation Scale

2. Jones & Nelson

1. Adults Attachment Style

2. Hazan & Shaver

کرونباخ نیز ۰/۷۹ بدست آمده است. همچنین روایی واگرا نشان داد که سه توصیف پرسشنامه سه محتوای جداگانه را می‌سنجد، چرا که همبستگی سبک دلبستگی ایمن با اجتنابی ۰/۱- و با سبک دلبستگی مضطرب-دوسوگرا ۰/۵۴- و همبستگی سبک دلبستگی اجتنابی با مضطرب-دوسوگرا ۰/۱۴ بوده است.

۳- پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی نتو (NEO-FFI): این پرسشنامه توسط مک کرا و کاستا در سال ۱۹۸۵ تحت عنوان پرسشنامه شخصیتی NEO معرفی شد و دارای دو فرم بلند (۲۴۰ سؤالی) و کوتاه (۶۰ سؤالی) است، در این پژوهش از فرم کوتاه آن استفاده شده است. این پرسشنامه ۵ عامل اصلی شخصیت را اندازه می‌گیرد. پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق می‌گیرد. در حالی که برخی دیگر از مواد این فرم کوتاه به صورت عکس حالت گفته شده نمره گذاری می‌شوند. پایایی ابزار به روش پایایی بازآزمایی روی ۶۴ نفر به فاصله دو هفته برای پنج عامل روان‌رنجوری، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، سازگاری و وظیفه‌شناسی، به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۴، ۰/۷۹، ۰/۸۰، ۰/۸۲ و ضریب آلفای کرونباخ این پنج عامل نیز به ترتیب ۰/۶۵، ۰/۷۶، ۰/۵۹، ۰/۴۸، ۰/۷۵ گزارش شده است. ضریب آلفای گزارش شده توسط مک‌کرا و کاستا (۲۰۰۴) بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۹ با میانگین ۰/۸۱ متغیر بوده است (مک‌کرا و کاستا، ۲۰۰۴). پرسشنامه مذکور، توسط گروسی فرشی (۱۳۸۹) در ایران روی یک نمونه از دانشجویان دانشگاه‌های دولتی هنجاریابی شده است. همسانی درونی پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ برای عوامل C, A, O, E, N به ترتیب ضرایب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸، ۰/۸۷ را بدست داده است. روایی ملاکی این پرسشنامه نیز از طریق محاسبه همبستگی بین دو فرم R و S محاسبه شده است که در بین عوامل اصلی، حداکثر همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل برون‌گرایی، و حداقل ۰/۴۵ در عامل همسازی مشاهده شد و بین وجوه عوامل اصلی، حداکثر همبستگی به میزان ۰/۷۰ در وجه اعتماد کردن و حداقل آن به میزان ۰/۲۹ در وجه تجربه‌پذیری در احساس‌ها و دل‌رحم بودن مشاهده شد. میزان این همبستگی‌ها بین ۰/۲۹ تا ۰/۷۰ گزارش شده است که روایی بالای این مقیاس را نشان می‌دهد. روایی سازه این مقیاس نیز با روش تحلیل عوامل وجوه سی‌گانه با چرخش واریماکس، وجود ۶ عامل اصلی را نشان داد که این مقادیر بر اساس آزمون اسکری و مقادیر بالاتر از یک انتخاب شده بودند. این ۶ عامل مجموعاً ۵۲/۲ درصد از تغییرات وجوه را تبیین می‌کنند (گروسی فرشی، ۱۳۸۹).

برای تجربه و تحلیل داده‌ها پس از اطمینان از نرمال بودن توزیع داده‌ها و همگنی واریانس‌ها از همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی استفاده شد.

۳. یافته‌ها

در بررسی پرسش‌های پژوهش تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی استفاده شد. میانگین، انحراف استاندارد، ضرایب آلفای کرونباخ، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش محاسبه و در جدول ۱ ارائه شده است. جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱:

رگرسیون چند متغیری سلسله مراتبی در پیش‌بینی نگرش به ازدواج بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی دختران دانشجوی دانشگاه تهران

نگرش بدبینانه به ازدواج			نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج			نگرش واقع‌بینانه به ازدواج			متغیرهای پیش‌بین
B	SE	b	β	SE	b	β	SE	B	
مرحله اول (سبک‌های دلبستگی)									
ایمن									
۰/۱۵۳*	/۰۶۷	۰/۱۳۹	۰/۰۶۷	/۱۰۵	۰/۱۰۰	۰/۲۷۵**	/۱۱۳	۰/۵۴۲	
-	.	-	
-۰/۰۳۳	/۰۸۴	۰/۰۳۷	-۰/۱۷۲*	/۱۳۳	۰/۳۱۴	۰/۱۷۸**	/۱۴۳	۰/۴۲۶	اجتنابی
.	.	-	.	.	-	-	.	-	
۰/۱۶۱*	/۱۶۱	۰/۱۵۸	۰/۲۴۰**	/۱۲۷	۰/۳۹۰	۰/۳۶۷**	/۱۳۷	۰/۷۸۴	دوسوگرا
.	.	-	-	.	-	-	.	-	
.۲۳۴)=۸/۶۳، P<۰/۰۰۱			.۲۳۴)=۱۵/۶۸، P<۰/۰۰۱			.۲۳۴)=۶۰/۴۸، P<۰/۰۰۱			
F(۳)			F(۳)			F(۳)			
و adjR ² =۰/۰۸۸			و adjR ² =۰/۱۵۷			و adjR ² =۰/۴۳۰			
R ² =۰/۱۰۰			R ² =۰/۱۶۷			R ² =۰/۴۳۷			
مرحله دوم (ویژگی‌های شخصیتی)									
روان رنجور خوبی									
-۰/۰۱۱	/۰۳۱	۰/۰۰۴	۰/۰۵۱	/۰۵۰	۰/۰۳۲	-۰/۰۰۶	/۰۵۳	۰/۰۰۵	
.	.	-	-	
۰/۱۹۱*	/۰۳۶	۰/۰۸۵	۰/۱۲۶	/۰۵۷	۰/۰۹۳	-۰/۰۵۷	/۰۶۱	۰/۰۵۶	برونگرایی
-	.	-	-	
-۰/۱۱۲	/۰۳۴	۰/۰۶۱	-۰/۰۸۳	/۰۵۵	۰/۰۷۵	۰/۱۵۴**	/۰۵۹	۰/۱۸۳	گشودگی
.	.	-	.	.	-	-	.	-	
-۰/۱۰۴	/۰۳۷	-۰/۰۰۶	۰/۱۸۰**	/۰۵۸	۰/۱۷۱	۰/۱۴۹**	/۰۶۲	۰/۱۸۵	توافق‌پذیری
.	
۰/۰۶۳	/۰۳۲	۰/۰۲۹	-۰/۱۳۸*	/۰۰۵	۰/۱۰۵	۰/۰۴۷	/۰۵۴	۰/۰۴۷	وظیفه‌شناسی
.	.	-	.	.	-	.	.	.	
.۲۲۹)=۵/۲۷، P<۰/۰۰۱			F(۸، ۲۲۹)=۸/۳۳، P<۰/۰۰۱			.۲۲۹)=۲۶/۶۴، P<۰/۰۰۱			
F(۸)			$\Delta F=۳/۴۴$ ، P=۰/۰۰۵			F(۸)			

$\Delta F=3/0.3, P=0/0.11$		$\Delta F=4/0.1, P=0/0.01$
و $adjR^2=0/126$	و $adjR^2=0/198$	و $adjR^2=0/464$
$R^2=0/156$	$R^2=0/225$	$R^2=0/482$
$\Delta R^2=0/056$	$\Delta R^2=0/058$	$\Delta R^2=0/045$

حال بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۱ پرسش‌های پژوهش به قرار زیر بررسی شدند.

پرسش پژوهشی اول: سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه ای است؟

بر اساس نتایج جدول فوق سبک‌های دلبستگی در مرحله اول وارد معادله پیش‌بینی نگرش واقع‌بینانه به ازدواج شد و در سطح معناداری ۰/۰۱ آن را پیش‌بینی نمود ($F(2,334)=60/48, p<0/01$). ارزش ضریب همبستگی‌های چندگانه (R^2) برابر با ۰/۴۳۷ بود. این موضوع نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی ۴۳/۷ درصد از واریانس نگرش واقع‌بینانه به ازدواج را تبیین می‌کند. ارزیابی ضرایب رگرسیون نشان داد که ضریب رگرسیون بین سبک دلبستگی ایمن و نگرش واقع‌بینانه به ازدواج مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است ($\beta=0/275, p<0/01$). ضریب رگرسیون مربوط به سبک دلبستگی اجتنابی ($\beta=-0/178, p<0/01$) و سبک دلبستگی دوسوگرا ($\beta=-0/367, p<0/01$) با نگرش واقع‌بینانه به ازدواج منفی و در سطح ۰/۰۱ معنادار بود. بدین ترتیب در بررسی سؤال اول چنین نتیجه‌گیری شد که سبک دلبستگی ایمن به صورت مثبت و سبک‌های دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی به صورت منفی و معنادار نگرش واقع‌بینانه به ازدواج در دختران دانشجوی را پیش‌بینی می‌کند.

پرسش پژوهشی دوم: سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه ای است؟

بر اساس نتایج جدول ۴-۶ با ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی نگرش واقع‌بینانه به ازدواج در مرحله دوم، ارزش R^2 به ۰/۴۸۲ رسید. این یافته بدان معناست که ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی، باعث شده تا ۴۸/۲ درصد از واریانس نگرش واقع‌بینانه به ازدواج تبیین شود. ارزش تغییرات R^2 (ΔR^2) برابر با ۰/۰۴۵ بود. این یافته بدان معناست که با ورود ویژگی‌های شخصیتی در معادله پیش‌بینی و با کنترل اثر سبک‌های دلبستگی، مقدار واریانس تبیین شده نگرش واقع‌بینانه به ازدواج ۴/۵ درصد افزایش یافته است که به لحاظ آماری در سطح ۰/۰۱ معنادار است ($\Delta F=4/0.1, P<0/0.1$). بررسی ضرایب رگرسیون نیز نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی گشودگی به صورت منفی ($\beta=-0/154, p<0/01$) و توافق‌پذیری به صورت مثبت ($\beta=0/149, p<0/01$) و در سطح ۰/۰۱ نگرش واقع‌بینانه به ازدواج را پیش‌بینی می‌کند. بدین ترتیب در بررسی سؤال دوم چنین نتیجه‌گیری شد که از بین ویژگی‌های شخصیتی گشودگی به صورت منفی و توافق‌پذیری به صورت مثبت و معنادار، نگرش واقع‌بینانه به ازدواج در دانشجویان دختر را پیش‌بینی می‌کند.

پرسش پژوهشی سوم: سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه ای است؟

بر اساس نتایج جدول فوق سبک‌های دلبستگی در مرحله اول وارد معادله پیش‌بینی نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج شد و در سطح معناداری ۰/۰۱ آن را پیش‌بینی نمود ($F(2,334)=15/68, p<0/01$). ارزش ضرایب همبستگی‌های چندگانه (R^2) برابر با ۰/۱۶۷ بود. این موضوع نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی ۱۶/۷ درصد از واریانس ایده‌آل‌گرایانه به

ازدواج را تبیین می‌کند. ارزیابی ضرایب رگرسیون نشان داد که سبک دلبستگی اجتنابی ($\beta = -0.172, p < 0.05$) و سبک دلبستگی دوسوگرا ($\beta = -0.240, p < 0.01$) به صورت منفی و به ترتیب در سطوح معناداری 0.05 و 0.01 نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند. بدین ترتیب در بررسی سؤال سوم چنین نتیجه‌گیری شد که از بین سبک‌های دلبستگی، سبک‌های دوسوگرا و اجتنابی به صورت منفی و معنادار نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج را در دانشجویان دختر پیش‌بینی می‌کند.

پرسش پژوهشی چهارم: سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج در دختران دانشجو کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه‌ای است؟

جدول ۴-۶ نشان می‌دهد که با ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج در مرحله دوم، ارزش R^2 به 0.225 رسید. این یافته بدان معناست که ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی، باعث شده تا $22/5$ درصد از واریانس نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج تبیین شود. ارزش تغییرات R^2 (ΔR^2) برابر با 0.058 بود. این یافته بدان معناست که با ورود ویژگی‌های شخصیتی در معادله پیش‌بینی و با کنترل اثر سبک‌های دلبستگی، مقدار واریانس تبیین شده نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج $5/8$ درصد افزایش یافته است که به لحاظ آماری در سطح 0.01 معنادار است ($\Delta F = 3/44, P < 0.01$). بررسی ضرایب رگرسیون نیز نشان داد که صفات توافق‌پذیری (0.01) $\beta = 0.180, p < 0.05$ به صورت مثبت و وظیفه‌شناسی (0.05) $\beta = 0.138, p < 0.05$ به صورت منفی و به ترتیب در سطوح معناداری 0.01 و 0.05 نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج را پیش‌بینی می‌کند. بدین ترتیب در بررسی سؤال چهارم چنین نتیجه‌گیری شد که از بین ویژگی‌های شخصیتی، توافق‌پذیری به صورت مثبت و وظیفه‌شناسی به صورت منفی و معنادار نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج را در دختران دانشجو پیش‌بینی می‌کند.

پرسش پژوهشی پنجم: سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار بدبینانه از ازدواج در دختران دانشجو کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه‌ای است؟

بر اساس نتایج جدول ۴-۶ سبک‌های دلبستگی در مرحله اول وارد معادله پیش‌بینی نگرش بدبینانه به ازدواج شد و در سطح معناداری 0.01 آن را پیش‌بینی نمود ($p < 0.01, F(234, 3) = 8/63$). ارزش ضریب همبستگی‌های چندگانه (R^2) برابر با 0.100 بود. این موضوع نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی 10 درصد از واریانس نگرش بدبینانه به ازدواج را تبیین می‌کند. ارزیابی ضرایب رگرسیون نشان داد که سبک دلبستگی ایمن ($\beta = -0.153, p < 0.05$) به صورت منفی و سبک دلبستگی دوسوگرا ($\beta = 0.161, p < 0.05$) به صورت مثبت و در سطح معناداری 0.05 با نگرش بدبینانه پیش‌بینی می‌کنند. بدین ترتیب در بررسی سؤال پنجم چنین نتیجه‌گیری شد که سبک دلبستگی ایمن به صورت منفی و سبک دوسوگرا به صورت مثبت و معنادار نگرش بدبینانه به ازدواج را در دختران دانشجو پیش‌بینی می‌کند.

پرسش پژوهشی ششم: سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار بدبینانه از ازدواج در دختران دانشجو کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه‌ای است؟

بر اساس نتایج جدول فوق با ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی نگرش بدبینانه به ازدواج در مرحله دوم، ارزش R^2 به 0.156 رسید. این یافته بدان معناست که ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی، باعث شده تا $15/6$ درصد از واریانس نگرش بدبینانه به ازدواج تبیین شود. ارزش تغییرات R^2 (ΔR^2) برابر با 0.056 بود. این یافته بدان معناست که با ورود ویژگی‌های شخصیتی در معادله پیش‌بینی و با کنترل اثر سبک‌های دلبستگی، مقدار واریانس تبیین شده نگرش بدبینانه به ازدواج $5/6$ درصد افزایش یافته است که به لحاظ آماری در سطح 0.01 معنادار است

($\Delta F=3/03, P<0/01$). بررسی ضرایب رگرسیون نیز نشان داد که از بین ویژگی‌های شخصیتی تنها برونگرایی به صورت منفی و در سطح معناداری $0/05$ نگرش بدبینانه به ازدواج را پیش‌بینی می‌کند ($\beta=-0/191, p<0/05$). بدین ترتیب در بررسی سؤال ششم چنین نتیجه‌گیری شد که از بین ویژگی‌های شخصیتی تنها برونگرایی به صورت منفی و معنادار نگرش بدبینانه به ازدواج را در دختران دانشجوی پیش‌بینی می‌کند.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

پرسش پژوهشی اول: سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

بر اساس نتایج جدول ۴-۶ سبک‌های دلبستگی در مرحله اول وارد معادله پیش‌بینی نگرش واقع‌بینانه به ازدواج شد و در سطح معناداری $0/01$ آن را پیش‌بینی نمود ($p<0/01$). بدین ترتیب چنین نتیجه‌گیری شد که سبک دلبستگی ایمن به صورت مثبت و سبک‌های دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی به صورت منفی و معنادار نگرش واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین نتایج نشان داد سبک‌های دلبستگی $43/7$ درصد انتظار واقع‌بینانه از ازدواج را پیش‌بینی می‌کند. این یافته پژوهشی با یافته پژوهش‌های مستوفی‌فر و همکاران (۱۳۹۵)، پارسایی (۱۳۹۲)، شمس (۱۳۹۱)، قره‌خانی (۱۳۹۰)، نوری (۱۳۸۸)، ای‌مسکو (۲۰۰۸)، کریستینا (۲۰۰۶)، نجم (۲۰۰۵)، کمپل (۲۰۰۵)، کوباک (۱۹۹۱) همسو دانست.

در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت افرادی که دارای سبک دلبستگی ایمن می‌باشند تصویری مثبت از خود دارند و از دیگران توقعات و انتظارات مثبت دارند و این افراد در برقراری روابط صمیمی راحت هستند و به دریافت حمایت از سوی دیگران تمایل نشان می‌دهند (مارکوس ۲۰۰۳، به نقل از نظری و همکاران، ۱۳۸۹). این نتایج نشان می‌دهد افرادی که دارای سبک دلبستگی ایمن می‌باشند به احتمال بیشتری از انتظار واقع‌بینانه از ازدواج برخوردارند. همچنین افرادی که تصور می‌کنند به درستی از جانب دیگران درک نشده‌اند و دارای کمبود اعتماد به نفس هستند و از این امر که دیگران آنان را ترک کرده و یا بطور واقعی دوست نداشته باشند احساس نگرانی می‌کنند نیز از افراد با سبک دلبستگی نایمن دوسوگرا هستند و همینطور افرادی که خود را از لحاظ هیجانی سرد و دارای سوءظن تلقی می‌کنند، اعتماد و اتکاء به دیگران را برای خود مشکل می‌بینند و هنگامی که دیگران خیلی با آنها صمیمی می‌شوند احساس نگرانی می‌کنند دارای سبک دلبستگی نایمن دوسوگرا هستند که به نظر می‌رسد به احتمال بیشتری انتظار واقع‌بینانه ای از ازدواج ندارند. بنابراین می‌توان گفت افرادی که سبک ایمن دارند با والدین به ویژه مادر ارتباط مناسبی برقرار کنند و در زندگی زناشویی انتظار می‌رود بتوانند این سبک را به ارتباط با همسر تسری بدهند و واقعیت‌های زندگی را ببینند و انتظار مناسبی از خود و همسر خود با توجه به شرایط و موقعیت‌شان داشته باشند. این موضوع در مورد سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا هم با توجه به ویژگی‌های این دو سبک قابل تبیین است و این افراد به دلیل تعارض‌ها و ناامنی‌هایی که احساس می‌کنند نمی‌توانند با واقعیت‌های زندگی به خوبی روبرو شوند.

پرسش پژوهشی دوم: سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار واقع‌بینانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

بر اساس نتایج جدول ۴-۶ با ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی نگرش واقع‌بینانه به ازدواج در مرحله دوم، ارزش R^2 به $0/482$ رسید. بررسی ضرایب رگرسیون نیز نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی گشودگی به صورت منفی ($\beta=-0/154, p<0/01$) و توافق‌پذیری به صورت مثبت ($\beta=0/149, p<0/01$) و در سطح $0/01$ نگرش واقع‌بینانه به

ازدواج را پیش‌بینی می‌کند. بدین ترتیب چنین نتیجه‌گیری شد که از بین ویژگی‌های شخصیتی گشودگی به صورت منفی و توافق‌پذیری به صورت مثبت و معنادار نگرش واقع‌بینانه به ازدواج در دانشجویان دختر را پیش‌بینی می‌کند. همچنین نتایج نشان داد ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند ۴/۵ درصد از انتظارات واقع‌بینانه از ازدواج را پیش‌بینی کند. این یافته پژوهشی با یافته پژوهش‌های قادری و همکاران (۱۳۹۵)، پارسایی و همکاران (۱۳۹۲) همسو دانست. از سوی دیگر با این یافته پژوهشی با یافته پژوهشی جبرائیلی و همکاران (۱۳۹۰)، همسو نیست.

در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت افرادی که از ویژگی‌های گشودگی بالا برخوردارند دارای صفات تخیلی، زیبا پسندی، احساس‌ها، ارزشها، احساس زیبا پسندی و توجه به احساس درونی، پذیرش عقاید جدید و ارزشهای غیرمعارف هستند. بنابراین به نظر می‌رسد مسائل جاری زندگی برای آنها کمتر خوشایند باشد و بیشتر دنبال موارد غیرمعارف هستند به همین دلیل در این پژوهش هم رابطه منفی بین گشودگی و انتظار واقع‌بینانه مشاهده شد. همچنین افرادی که ویژگی‌های توافق‌پذیری بالایی دارند دارای صفاتی همچون نوع دوستی و همدردی با دیگران، مشتاق کمک کردن به دیگران و باور داشتن به اینکه دیگران نیز متقابلاً کمک‌کننده هستند. بنابراین انتظار می‌رود این افراد بتوانند با دیگران (در این تحقیق همسر آینده) رابطه دوستی برقرار کنند و بیشتر پیروی و تبعیت داشته باشند. به همین دلیل پژوهش حاضر نشان داد افرادی که ویژگی‌های توافق‌پذیری بالایی دارند به احتمال بیشتری از انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج برخوردارند.

پرسش پژوهشی سوم: سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج در دختران دانشجو کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

بر اساس نتایج جدول فوق سبک‌های دلبستگی در مرحله اول وارد معادله پیش‌بینی نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج شد و در سطح معناداری ۰/۰۱ آن را پیش‌بینی نمود ($p < ۰/۰۱$; $F(۳, ۲۳۴) = ۱۵/۶۸$). بدین ترتیب چنین نتیجه‌گیری شد که از بین سبک‌های دلبستگی، سبک‌های دوسوگرا و اجتنابی به صورت منفی و معنادار نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج را در دانشجویان دختر پیش‌بینی می‌کند. همچنین نتایج نشان داد سبک‌های دلبستگی ۱۶/۷ درصد انتظارات ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند.

در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت افرادی که دارای سبک دلبستگی ناایمن دو سوگرا و اجتنابی می‌باشند تصور می‌کنند به درستی از جانب دیگران درک نشده‌اند و دارای کمبود اعتماد به نفس هستند و از این امر که دیگران آنان را ترک کرده و یا بطور واقعی دوست نداشته باشند احساس نگرانی می‌کنند و همین‌طور افرادی که خود را از لحاظ هیجانی سرد و دارای سوءظن تلقی می‌کنند، اعتماد و اتکاء به دیگران را برای خود مشکل می‌بینند و هنگامی که دیگران خیلی با آنها صمیمی می‌شوند احساس نگرانی می‌کنند. به این ترتیب افراد دارای سبک دوسوگرا و اجتنابی به دلیل اعتماد نداشتن به دیگران نمی‌توانند به ایده‌آل‌های انتظار از ازدواج مانند انتظار تغییر دادن همسر در آینده و یا انتظار سریع تعارض‌ها و مشکلات فکر کنند و ممکن است این احساس ناامنی به وجود رابطه منفی این دو سبک با انتظار ایده‌آل‌گرایانه منجر شده باشد.

پرسش پژوهشی چهارم: سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج در دختران دانشجو کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

جدول ۴-۶ نشان می‌دهد که با ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج در مرحله دوم، ارزش R^2 به ۰/۲۲۵ رسید. این یافته بدان معناست که با ورود ویژگی‌های شخصیتی در معادله پیش‌بینی و با کنترل اثر سبک‌های دلبستگی، مقدار واریانس تبیین شده نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج ۵/۸ درصد افزایش یافته است که به

لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است ($\Delta F=3/44, P<0/01$). بدین ترتیب چنین نتیجه‌گیری شد که از بین ویژگی‌های شخصیتی، توافق‌پذیری به صورت مثبت و وظیفه‌شناسی به صورت منفی و معنادار نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج را در دختران دانشجوی پیش‌بینی می‌کند.

در تبیین این یافته شاید بتوان گفت افراد توافق‌پذیر چون به دیگران اعتماد می‌کنند و باور دارند که دیگران کمک‌کننده هستند ممکن است این تصور را داشته باشند که در ازدواج هم می‌توان به ایده‌آل‌ها دست یافت. بنابراین وجود رابطه مثبت توافق‌پذیری با انتظار ایده‌آل‌گرایانه را می‌توان تبیین کرد. همچنین افراد وظیفه‌شناس افرادی هستند که در طول رشد یاد می‌گیرند که چگونه با آرزوهایشان کنار بیایند، باوجدان و هدفمند باشند و همچنین با اراده و مصمم هستند. بنابراین به دنبال ایده‌آل‌هایی که ممکن است احتمال وقوع آنها کم باشد نیستند و بیشتر به اینکه چطور باید به آرزوهایشان برسند فکر و برنامه‌ریزی می‌کنند.

پرسش پژوهشی پنجم: سهم سبک‌های دلبستگی در پیش‌بینی انتظار بدبینانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

بر اساس نتایج جدول ۴-۶ سبک‌های دلبستگی در مرحله اول وارد معادله پیش‌بینی نگرش بدبینانه به ازدواج شد و در سطح معناداری $0/01$ آن را پیش‌بینی نمود ($p<0/01, F(234,3)=8/63$). بدین ترتیب چنین نتیجه‌گیری شد که سبک دلبستگی ایمن به صورت منفی و سبک دوسوگرا به صورت مثبت و معنادار نگرش بدبینانه به ازدواج را در دختران دانشجوی پیش‌بینی می‌کند. همچنین نتایج نشان داد که سبک‌های دلبستگی ۱۰ درصد از انتظار بدبینانه از ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند. این یافته پژوهشی با یافته پژوهش‌های مستوفی فر با همکاران (۱۳۹۵)، پارسایی (۱۳۹۲)، شمس (۱۳۹۱)، قره‌خانی (۱۳۹۰)، نوری (۱۳۸۸)، رضایی (۱۳۹۴)، ای مسکو (۲۰۰۸)، کریستینا (۲۰۰۶)، نجم (۲۰۰۵)، کمپل (۲۰۰۵)، کوباک (۱۹۹۱) همسو است.

در تبیین این یافته شاید بتوان گفت افراد دارای سبک ایمن به دلیل ویژگی‌های امنیت و ارتباط مناسب با اطرافیان کمتر ممکن است نسبت به مسائل بدبین باشند. بنابراین در مورد انتظار از ازدواج هم نتایج پژوهش همین مطلب را تأیید کرد. در مورد افراد دوسوگرا هم به دلیل ویژگی‌های اعتماد نکردن به دیگران و احساس سوءظن به افراد نمی‌توانند دید خوبی به دیگران داشته باشند و حتی انتظار دارند همسرشان به آنها خیانت کند و ازدواج ناکارآمدی داشته باشند.

پرسش پژوهشی ششم: سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی انتظار بدبینانه از ازدواج در دختران دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران تا چه اندازه است؟

بر اساس نتایج جدول فوق با ورود ویژگی‌های شخصیتی به معادله پیش‌بینی نگرش بدبینانه به ازدواج در مرحله دوم، ارزش R^2 به $0/156$ رسید. این یافته بدان معناست که با ورود ویژگی‌های شخصیتی در معادله پیش‌بینی و با کنترل اثر سبک‌های دلبستگی، مقدار واریانس تبیین شده نگرش بدبینانه به ازدواج $5/6$ درصد افزایش یافته است که به لحاظ آماری در سطح $0/01$ معنادار است ($\Delta F=3/03, P<0/01$). بدین ترتیب چنین نتیجه‌گیری شد که از بین ویژگی‌های

شخصیتی تنها برونگرایی به صورت منفی و معنادار نگرش بدبینانه به ازدواج را در دختران دانشجوی پیش‌بینی می‌کند.

در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت افرادی که ویژگی‌های برونگرایی بالایی دارند دارای صفاتی همچون دوست داشتن مردم، ترجیح گروه‌های بزرگ، با جرات بودن، فعال بودن و پرحرف بودن همچنین آنها برانگیختگی جنسی و نیز تحرک را دوست دارند و تمایل دارند که بشاش باشند و همینطور سرخوش، با انرژی و خوش بین هم هستند. بنابراین به دلیل احساس سرخوشی و توانایی برقراری ارتباط با دیگران و دوست داشتن دیگران شاید تصور کنند که می‌توانند در شرایط زندگی زناشویی هم همین ویژگی‌ها را اعمال کنند بنابراین انتظار بدبینانه‌ای نسبت به ازدواج ندارند.

با توجه به نتایج پژوهشی می‌توان گفت سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند ۴۸/۲ درصد از انتظار واقع‌بینانه، ۲۲/۵ درصد از انتظار ایده‌آل‌گرایانه و ۱۵/۶ درصد از انتظار بدبینانه نسبت به ازدواج را در دختران مجرد دانشجوی کارشناسی دانشگاه تهران پیش‌بینی کنند.

منابع

- بخشایش، آبرگرامبی، نیکولاس. (۲۰۰۴). درآمدی بر جامعه‌شناسی، ترجمه هادی جلیلی (۱۳۹۳). تهران: نشر نی.
- آشته، گزال؛ کرمی، جهانگیر و مؤمنی، خدامراد. (۱۳۹۳). پیش‌بینی نگرش به ازدواج از طریق ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و جو خانوادگی در دانشجویان مجرد دانشگاه رازی کرمانشاه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی عمومی. دانشگاه رازی کرمانشاه.
- امانی، احمد. (۱۳۸۲). اثربخشی درمان شناختی-رفتاری به شیوه گروهی بر رضایت‌مندی زناشویی در زنان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران.
- باقیانی، مقدم؛ مسعودی بروجنی، داریوش؛ میرزایی علویجه، مهدی و شهبازی، حسن. (۱۳۹۰). بررسی نگرش جوانان در شرف ازدواج در رابطه با شناخت همسر آینده و زندگی مشترک در شهرستان بروجن، مجله تحقیقات نظام سلامت، دوره ۷، شماره ۶، ص ۶۹۳-۷۰۱.
- پورافکاری، نصراله؛ عنبری‌روزبهانی، مهدخت و حکیمی‌نیا، بهزاد. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و نگرش به ازدواج. مطالعه موردی دانشجویان دختر ۱۸-۲۵ ساله دانشگاه اصفهان، فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، دوره ۷ شماره ۲، ص ۷۳-۹۸.
- خمسه، اکرم. (۱۳۸۷). آموزش قبل از ازدواج، راهنمای زوج‌های جوان. تهران: انتشارات دانشگاه الزهرا. ج ۳.
- شولتز، دوان. (۱۹۹۹). ترجمه سیامک نقشبندی، بهزاد گودرزی، یوسف کریمی، فرهاد جمهری، محمدرضا نیکخو و هادی بحیرای (۱۳۹۲). نظریه‌های شخصیت. تهران: نشر ارسباران، چاپ پنجم.
- کاظمی‌پور، شهلا. (۱۳۸۳). تحول سن ازدواج زنان در ایران و عوامل جمعیتی مؤثر بر آن. فصلنامه پژوهش زنان دوره ۲ شماره ۳، ص ۱۰۳-۱۲۴.
- گروسی‌فرشی، میرتقی. (۱۳۸۳). رویکردهای نوین در ارزیابی شخصیت. تبریز: انتشارات جامعه پژوه.
- مستوفی‌فر، اعظم؛ خوشنویس، الهه و نقی‌لو، صادق. (۱۳۹۵). پیش‌بینی رابطه انتظار از ازدواج بر اساس جهت‌گیری مذهبی و سبک‌های دلبستگی دانشجویان. فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، انتشار آنلاین خرداد ۱۳۹۷.
- نظری، علی‌محمد؛ صاحب‌دل، حسین و اسدی، مسعود. (۱۳۸۹). بررسی ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و میزان بی‌ثباتی ازدواج در زنان و مردان متأهل، زن و مطالعه خانواده، دوره ۸، شماره ۲، ص ۱۱۵-۱۲۵.
- نیلفروشان، پریسا؛ عابدی، احمد؛ نویدیان، علی و احمدی، سید احمد. (۱۳۹۰). بررسی ساختار عاملی، اعتبار و روایی مقیاس انتظار از ازدواج. مجله علوم رفتاری، دوره ۵، شماره ۱، ص ۱۱-۱۹.
- Bagby, R.M; Vachon, D.D; Bulmash, E.L; Toneatto, T; Quilty, L.C & Costa, P. (2007). Pathological gambling and five factor model of personality. *Personality and Individual Differences*, 43, 17, 873-80.
- Bottonari, K. A., Roberts, J. E., Kelly, M. A. R., Kashdan, T. B., & Ciesla, J. A. (2007). A prospective investigation of the import of attachment style on stress

generation among clinically depressed individuals. Behavior Research and Therapy 45, 179188.

- **Goodwin, I. (2003).** The relevance of attachment theory to the philosophy, organization, & practice of adult mental health care. Clinical Psychology Review. 23,35-56.
- **Harris, M. J &Nietzel,M.T. (2008).** Creative ways to keep romance alive . retrieved.September 2008 .<http://www.heartnhome.com>.
- **Holman TB. (2001).** Premarital Prediction of Marital Quality or Breakup: Research, Theory, and Practice.New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers: 18.
- **S.Park, S. (2012).** "THE DEVELOPMENT OF THE MARITAL ATTITUDES ANDEXPECTATIONS SCALE". THESIS. Department of Psychology, Colorado StateUniversity,Colorado.